

УДК 339.09.504

В. Г. Федоренко,
д. е. н., проф., м. Київ
Т. Є. Воронкова,
к. е. н., доцент, проф. кафедри економіки підприємства,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ ВИМІРІ

V. Fedorenko,
Doctor of Economics, professor, of Kyiv
T. Voronkova,
Candidate of Sciences, Associate Professor of Department of Business Economics,
Kyiv National University of Technologies and Design

UKRAINE'S ECONOMY IN THE GLOBALIZATION DIMENSION

У статті визначено особливості сучасних глобалізаційних процесів, їх позитивні риси і ризики для національних економік. Досліджено на основі міжнародних рейтингів характер впливу глобалізаційних процесів на економічний розвиток України. Окреслено проблеми, розв'язання яких сприятиме зростанню глобальної конкурентоспроможності національної економіки на світових ринках. До них у першу чергу відносяться: ефективна державна макроекономічна політика, підвищення ефективності державного управління, лібералізація економіки, подолання корупції захист прав власності. Щорічні глобальні звіти щодо конкурентоспроможності дають змогу виявляти сильні і слабкі сторони розвитку національних економік. Це дозволяє формувати ефективні стратегії щодо підвищення їх конкурентоспроможності на глобальному ринку. Це сприятиме формуванню ефективних стратегій щодо їх розвитку з урахуванням вимог глобальних ринків.

In the article the features of modern globalization processes, their positive traits and risks for national economies. On the basis of the international rating influence of processes of globalization is investigational on economic development of Ukraine. The annual global competitiveness reports allow you to identify the strengths and weaknesses of national economies. This allows you to create effective strategies to increase their competitiveness in the global market. This will contribute to the development of effective strategies for their development subject to the requirements of global markets. The annual global competitiveness reports allow you to identify the strengths and weaknesses of national economies. This allows you to create effective strategies to increase their competitiveness in the global market. This will contribute to the development of effective strategies for their development subject to the requirements of global markets.

*Ключові слова: глобалізація, розвиток, українська економіка, KOF-індекс глобалізації.
Key words: globalization, the development, Ukrainian economy, KOF Index of Globalization.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Процеси глобалізації значно пришвидшились на початку третього тисячоліття, вони передбачають повну уніфікацію економічного, політичного, соціального і

духовного життя планетарного суспільства та його державно-національних моделей. Всі ці ознаки в повній мірі мають місце в Україні. В умовах трансформаційних перетворень в українському суспільстві значно зростає

потреба в пошуку дієвих методів та напрямів утвердження ринкових відносин, формування соціально орієнтованої економіки.

Глобалізація є однією з найактуальніших проблем на сьогодні, оскільки характеризує стан і розвиток всієї економічної системи. В сучасних умовах спостерігається все більша залежність національної економіки від дії зовнішніх факторів, особливо в умовах зменшення торгівельних бар'єрів і зростання доступу до світових ринків капіталу. Ці фактори сприяють формуванню глобального підходу до ведення бізнесу. Саме процес глобалізації створив умови до переорієнтації потенціалу національних компаній від внутрішніх та регіональних до світових ринків.

Більшість дослідників відмічає, що напрями дії глобалізаційних процесів на національні економіки є надто складними і суперечливими. Глобалізація поглиблює спеціалізацію і кооперування у світовому масштабі, міжнародний поділ праці, наслідком яких стає зростання продуктивності праці, скорочення витрат (внаслідок ефекту масштабу), оптимізація цін. Міжнародна конкуренція стимулює розвиток інноваційних процесів, новітніх технологій, в т.ч. внаслідок трансферу технологій серед країн світу.

Україна включається до світових міжнародних відносин і проектів, що слугуватиме зростанню її інвестиційної привабливості для іноземних організацій і приватних інвесторів. Прискоренню цих процесів має сприяти ефективна державна макроекономічна політика, направлена на створення сприятливого інвестиційного клімату для ведення бізнесу, захист прав власності. Ефективність цих процесів для національної економіки також напряму залежить від рівня лібералізації її економіки, скорочення обмежень щодо міжнародної торгівлі і фінансового капіталу, робочої сили та знань, подолання корупції.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню проблематики розвитку участі національної економіки і економік регіонів у світовому господарстві присвячені роботи В. Андрійчука, М. Гонака, Б. Данілішина, М. Долішнього, Ю. Макогона, С. Писаренко, Є. Савельєва, Є. Сича, В. Федоренка, Л. Чернюк, О. Чмир, М. Чумаченка. Серед досліджень питань міжнародної економічної інтеграції варто також виділити роботи В. Будкіна, І. Бараковського, Д. Вайцнера, В. Гесця, Б. Губського, В. Євстигнеєва, О. Журавської, Д. Лук'яненко, Дж. Макліна, М. Максимова, Г. Климко, А. Кредісова, Г. Крьомера, К. Омає, Ю. Пахомова, Ф. Перру, А. Поручника, А. Румянцева, П. Уайлза. В той же час дослідження основних тенденцій розвитку України в контексті глобальних процесів дотепер не втратили своєї актуальності.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є дослідження рівня залученості України до глобальних процесів на основі міжнародних рейтингів і визначення впливу глобалізації на функціонування національної економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Характерними рисами соціально-економічного, політичного та культурного розвитку світового господарства наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. стало зростання обсягів міжнародної торгівлі та інвестицій, суттєве збільшення масштабів диверсифікації світових фінансових ринків і ринків робочої сили, відчутне посилення ролі ТНК у світогосподарських процесах, загострення міжнародної конкуренції, її поширення на простір усієї планети та міжнародний поділ праці, поява систем глобального менеджменту. Все це позначається поняттям "глобалізація", яке увійшло в науковий обіг у 80-ті роки ХХ століття.

Вважається, що першим його використав у 1981 році американський соціолог Дж. Маклін, заклинавши "порушити питання щодо історичного процесу посилення глобалізації соціальних відносин і дати йому тлумачення". Якщо Дж. Маклін тільки визначив загальні контури процесу глобалізації, то професор Гарвардської школи бізнесу Теодор Левітт здійснив дослідження з глобалізації, що стосувалися саме дослідження глобального господарства. У статті "Глобалізація ринків" ("The Globalization of Markets"), яка була опублікована у 1983 р. в журналі "Гарвард Бізнес Рев'ю", він визначив глобалізацію як світову конвергенцію ринків завдяки існуванню нової форми підприємств, які були названі "глобальними фірмами". Завдяки цій статті слово "глобалізація" набуло широкого розповсюдження в Європі і США, а пізніше поширилося в усьому світі.

У книзі консультанта Гарвардської школи бізнесу японця Кенічі Омає "Світ без кордонів" [1] поняття глобалізації займає одне з центральних місць. У ній автор стверджував, що тенденції розвитку світової економіки неминуче ведуть до того, що транснаціональні фінансово-промислові групи все більше витісняють зі світового ринку національні корпорації. У цьому і полягає причина неминучого руху, який приведе до інтернаціоналізації і глобалізації всієї системи світової економіки та її ринків. Інакше кажучи, світ опиниться на порозі нового етапу свого цивілізаційного розвитку, а світова економіка розглядатиметься в контексті взаємного впливу трьох силових центрів (ЄС, США, Японії), так званих "тріад", враховуючи, домінування на світовій економічній арені "глобальних фірм".

Гіперглобалісти, до яких відноситься К. Омає, вважають, що глобалізація є новою епохою, для якої характерне збільшення впливу фірм, ринків, та подальше зменшення ролі держави, тобто всі процеси в сучасному світі опосередковуються глобальним ринковим простором. К. Омає стверджував, що економічний суверенітет окремих держав став безглуздим, а на авансцену світової економіки виходять "глобальні фірми" і, водночас наголошував, що для виживання в умовах нової форми жорсткої конкурентної боротьби, яка точиться в країнах Тріади, багатонаціональні корпорації повинні володіти глобальним баченням і діяти в глобальних масштабах. З таким твердженням погоджувалися не всі, однак точка зору К. Омає стала відправною в дискусіях на тему глобалізації.

Таблиця 1. Складові індексу економічної глобалізації (КОФ)

Індекс економічної глобалізації	
Реальні потоки, процент від ВВП	Обмеження
1. Торгівля (19%)	1. Бар'єри на імпорт (22%)
2. Іноземні прямі інвестиції, потоки (20 %)	2. Середній рівень тарифів (28%)
3. Іноземні прямі інвестиції, акції (24 %)	3. Податки на міжнародну торгівлю (процент від поточних доходів) (27%)
4. Портфельні інвестиції (19%)	4. Обмеження на рахунки (Capital Account Restrictions) (23%)
5. Інші (18%)	

В економічній літературі дотепер відсутній єдиний підхід до визначення глобалізації. Так, експерти Міжнародного валютного фонду (МВФ) визначають глобалізацію як "зростаючу економічну взаємозалежність країн усього світу внаслідок зростаючого обсягу й розмаїтості міжнародних угод з товарами, послугами й світовими потоками капіталу, а також завдяки усе більше швидкої й широкої дифузії технологій" [2].

Концептуальний підхід до глобалізації, розроблений групою експертів Програми розвитку ООН (ПРООН) і викладений у Всесвітній доповіді про людський розвиток за 1997 р., розглядає глобалізацію не тільки в торговельно-економічному аспектах, а і в напрямі соціальних процесів, а саме: як процес розширення й поглиблення міжнародних торговельних потоків, потоків фінансів і інформації на окремому ринку, інтегрованому глобальному ринку, ціль якого — звільнення національних і глобальних ринків у надії, що вільні торговельні потоки, потоки фінансів і інформації будуть сприяти росту добробуту людини [3].

На наш погляд, під глобалізацією розуміється планетарний, всеохоплюючий процес трансформації, функціонування та розвитку світового господарства у відкриту цілісну систему інформаційно-технологічних, фінансово-економічних, суспільно-політичних, соціально-культурних взаємозв'язків і взаємозалежностей. З цього випливає, що глобалізація світового господарства проявляється у безлічі явищ і процесів, які протікають одночасно і породжують проблеми, котрі торкаються усього людства, що називаються глобальними проблемами сучасності.

Про поширення процесів економічної глобалізації серед країн світу свідчать дослідження міжна-

родних рейтингових систем. Їх результати дозволяють визначити пріоритетні напрями щодо усунення слабких сторін національної економіки і розвитку сильних її сторони, що дозволить не тільки підвищувати рейтингові оцінки, але й стратегічно прискорювати зростання національної економіки.

Основні ризики глобалізації для національних економік різних країн і України, у тому числі, проявляються у переважанні розвитку передових країн світу; утисненні розвитку окремих галузей національних економік, продукція яких заміщується імпортними поставками; посиленні трудової міграції і в кінцевому рахунку — втраті конкурентних позицій на світовому ринку.

З метою оцінки ступеня включення окремих країн до процесу глобалізації використовуються чотири індекси глобалізації, що дозволяють побудувати рейтинг країн за ступенем залученості у глобальні потоки: індекс глобалізації А.Т. Kearney, КОФ-індекс глобалізації, індекс глобалізації CSGR та Global Index.

Найпоширенішим є КОФ-індекс глобалізації на основі індексу рівня глобалізації країн світу (КОФ Index of Globalization), який створений у 2002 році при Швейцарському економічному інституті (КОФ Swiss Economic Institute) за участю Федерального Швейцарського технологічного інституту (Swiss Federal Institute of Technology) [4].

КОФ-індекс глобалізації включає три виміри глобалізації: економічне, політичне та соціальне. Індекс позиціонується як комбінований показник, який дозволяє оцінити масштаб інтеграції тієї або іншої країни у світовий простір і порівняти різні країни по його компонентах. Всі країни, досліджувані у рамках Індексу, оцінюються по 24 показникам, об'єднаним в три основні групи глобальної інтеграції:

Таблиця 2. Рейтинг України за індексом глобалізації серед світових держав за 2013–2014 рр.

2014 р.			2013 р.		
Рейтинг	Країна	Індекс глобалізації	Рейтинг	Країна	Індекс глобалізації
1	Ірландія	92.14	1	Бельгія	92.30
2	Бельгія	91.61	2	Ірландія	91.79
3	Нідерланди	91.33	3	Нідерланди	91.33
4	Австрія	90.48	4	Австрія	89.48
5	Сінгапур	88.63	5	Сінгапур	88.89
6	Данія	87.43	6	Данія	88.12
7	Швеція	87.39	7	Швеція	87.63
8	Португалія	87.01	8	Португалія	87.07
9	Угорщина	85.91	9	Угорщина	86.85
10	Фінляндія	85.87	10	Швейцарія	86.28
44	Україна	68.85	47	Україна	67.78
191	Сомалі	24.03	187	Тимор-Лешті	24.35

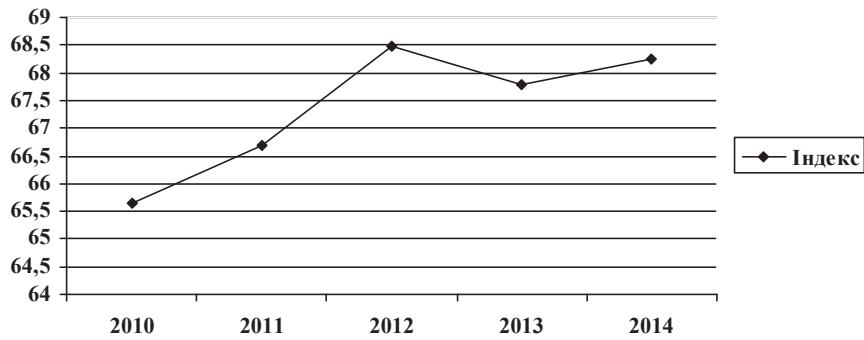

Рис. 1. Динаміка українського індексу глобалізації

1. Економічна глобалізація включає наступні показники: обсяг міжнародної торгівлі, рівень міжнародної ділової активності, торгові потоки, міжнародні інвестиції, тарифна політика, обмеження і податки на міжнародну торгівлю, і так далі.

2. Соціальна глобалізація знаходить своє вираження через такі показники: рівень культурної інтеграції, відсоток іноземного населення, міжнародний туризм, міжнародні особисті контакти, об'єм телефонного трафіку, поштових відправлень, трансграничних грошових переказів, інформаційні потоки, розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

3. Політична глобалізація характеризується наступними показниками: членство держав в міжнародних організаціях, участь в міжнародних місіях (включаючи місії ООН), ратифікація міжнародних багатосторонніх договорів, кількість посольств і інших іноземних представництв в країні.

Індекс рівня глобалізації обчислюється як сума вказаних складових з ваговими коефіцієнтами 36%, 39%, 25% відповідно. Для усіх країн, охоплених цим дослідженням, складається рейтинг по Індексу глобалізації, який вказує їх місце серед інших досліджуваних держав. Складові індексу економічної глобалізації надано в таблиці 1.

Джерелами інформації при побудові Індексу служать спеціалізовані бази даних Всесвітнього банку, Міжнародного Валютного Фонду, Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного телекомунікаційного союзу, інших міжнародних організацій і статистичних досліджень.

Головним результатом роботи співробітників швейцарського інституту став індекс глобалізації (KOF Index of Globalization), завдяки якому щороку публікується оновлений світовий рейтинг рівня глобалізації. Підсумкове значення індексу, яке коливається від 0 до 100 балів, формується шляхом оцінки 24 показників, об'єднаних у три компоненти: глобалізація в економічній, соціальній і політичній сферах. Чим вище значення індексу держави, тим більше вона залучена до світових процесів (табл. 2).

Згідно з індексом глобалізації — 2013 р. Україна посідала 47 місце серед 187 країн світу. Найбільш глобалізованою державою є Бельгія, найменш — Іран. У 2006 р. Україна була 39 серед 62 країн світу. Складові рейтингу України становили: економічна інтеграція — 17; персональні міжнародні контакти — 49; розвиток глобальних технологій — 53, участь у глобальних політичних процесах — 55 місце.

Згідно з даними звіту щодо індексу глобалізації — 2014 р., світова першість з рівня глобалізації належить Ірландії. Підсумкове значення її індексу склало 92,14 балу, що вище даних індексу лідера минулого рейтингу — Бельгію (91,61). До першої трійки найбільш глобалізованих країн, як і рік тому, увійшли Нідерланди (91,33). До найбільш глобалізованої держави в Азії віднесено Сінгапур (88,63), який займає п'яту позицію рейтингу протягом останніх двох років. Канада продемонструвала досить високі показники в рейтингу (85,63), значно випередивши США (74,94).

На Близькому Сході найвищий рівень глобалізації досягли ОАЕ (індекс 76,02), що увійшли до тридцятки рейтингу кращих світових держав. Першість серед латиноамериканських країн дісталася Чилі (72,41), що зайняла 37-е місце всесвітнього рейтингу.

Індекс глобалізації засвідчив закономірність — найбільш глобалізованими виступили країни переважно є невеликими за розміром і чисельності населення: Бельгія, Ірландія, Нідерланди, Швейцарія, Швеція, Данія. Для України індекс глобалізації за системою КОФ складав 67,78 %, що можна визнати за характерний середній рівень залучення країни до глобального середовища [5].

Поточне значення українського індексу глобалізації майже наблизилося історичного максимуму 2012 р. і склало 68,85 балу (44 місце рейтингу), що дозволило Україні розташуватися в рейтингу між Йорданією (69,46) і Ісландією (68,66), а також випередити — Росію (65,42), Молдову (64,12) і Білорусь (59,85). Динаміка українського індексу глобалізації надана на рисунку 1.

Найбільших результатів у глобалізаційних процесах Україна досягла у політичній сфері (індекс — 86,05), а найменших — в соціальній сфері (індекс — 60,06). Зростання значення інтегрального вітчизняного індексу глобалізації у 2014 р. порівняно із цим індексом у 2013 р. (на 1,07 балу) обумовлено суттєвим прогресом в питаннях інформаційних потоків і культурній сфері.

Формування та реалізація геоекономічної політики України здійснюється в умовах зростання взаємозалежності країн, регіонів і транснаціональних економічних структур через інтенсифікацію товарної, фінансової, інвестиційної, валютної взаємодії.

Хоча і в негативному плані, але дуже наочно це підтвердила остання світова фінансова криза. На-

прями економічних глобальних зрушень визначають країни-лідери за обсягами ВВП: США — 21%, країни ЄС — приблизно 12%, Японія — 8%, Китай — 7% (за прогнозами експертів у 2015 р. на США буде припадати 18%, країни ЄС — 16%, Японію — 7%, Китай — 10%) [6].

Отже, багатовекторність, виступаючи базовою моделлю міжнародних взаємовідносин, передбачає і національну специфіку їх розвитку. У цьому контексті важливими для України є фактори інтеграції у межах євроінтеграції, а також в сферах: енергетичній, геополітичній, зовнішньої заборгованості.

Взаємозалежність національних економік, крім позитивних наслідків, має і значні ризики, адже економічна нестійкість, кризові явища в одних країнах світу, можуть мати негативні глобальні впливи і збільшувати рівень нестабільності багатьох національних економік.

Так, відповідно до звіту МВФ за 2015 р. [7] за останні півстоліття глобальна економіка розвивалася швидкими темпами і збільшилася вшестеро. Утримав виріс дохід на душу населення. Мільйони людей позбулися бідності. Однак якщо не покращувати продуктивність, картина може кардинально змінитися, а світ може повернутися до низьких темпів зростання.

В останні роки згідно висновків МВФ потенціал зростання виробництва у розвинених державах та країнах, що розвиваються, відчутно знизився. Відновлення глобальної економіки триває, однак воно помірне і нерівномірне. У майбутньому буде важче знизити борговий тягар економік, а рівень життя наступних поколінь буде нижчим, ніж очікувалося раніше.

Головними причинами скорочення потенціалу зростання ВВП розвинених країн визначено загальне зниження продуктивності виробництва та демографічні чинники, зокрема, старіння населення. При цьому, МВФ визначає демографічну кризу як одну з найголовніших проблем сучасного світу.

Компанія PricewaterhouseCoopers (PWC), що виступає в якості глобальної мережі компаній, які надають професійні послуги в галузі консалтингу та аудиту, опублікувала довгостроковий Економічний прогноз "Світ у 2050 році" для 32 найбільших економік, частка яких дорівнює 84% світового ВВП [8].

На думку експертів, до середини 21 століття домінуватимуть економіки Азії. Найбільшою економікою у 2030 році буде Китай, але з 2020 року він сповільнить темпи зростання. В звіті зазначено, що в період з 2014 по 2050 середні темпи зростання світової економіки прогноуються на рівні біля 3% на рік.

У результаті до 2037 світовий ВВП подвоїться, а до 2050 року збільшиться майже в три рази. Однак після 2020 року темпи зростання світової економіки, ймовірно, почнуть сповільнюватися під впливом двох факторів: 1) зниження темпів економічного зростання Китаю та деяких інших великих країн з розвинутим ринком і збереження помірних темпів зростання цих країн у довгостроковій перспективі; 2) уповільнення темпів зростання чисельності населення працездатного віку.

Також існує тенденція погіршення позицій європейських країн в рейтингу. Протягом аналізованого періоду до 2050 року середні темпи зростання найбільших країн Єврозони прогноуються на рівні 1,5—2% на рік. З великих країн — членів Євросоюзу найвищі темпи зростання будуть у Польщі, яка обійде Росію з точки зору довгострокового зростання. Україна не представлена у цьому звіті в силу того, що за даними МВФ має низький розмір ВВП в розрахунку на душу населення (за даними 2014 р. він становив — 8,7 тис. дол. США, в той час як у Катарі — 143,4 тис. дол. США, Литві — 27,1 тис. дол. США, Польщі 25,1 тис. дол. США [9].

Що стосується України, то експертами інформаційно-аналітичного Forex Club в Україні зазначено, що в найближчій перспективі для української економіки залишається низка викликів та ризиків. Серед них — війна на Донбасі, рівень фінансування ззовні, темпи відновлення підприємств, викорінення корупції, стан сільськогосподарського сектора. Недивлячись на те, що економіка України має великий потенціал розвитку, однак він нівелюється високим рівнем корупційної складової. Експерти справедливо вважають, що перспективи розвитку національної економіки України більше залежать від якості проведених реформ, ніж від темпів зростання світової економіки. У довгостроковій перспективі стимулами зростання економіки, імовірно, будуть агросектор, ринок землі та харчова промисловість. Зазначимо також, що Україна має суттєвий експортний потенціал, в тому числі, в сфері оборонного виробництва.

Крім того, Україна має потенціал внутрішнього споживчого ринку. Довгострокове зростання реального ВВП може сягати 4—6%, однак для таких показників необхідні масштабні реформи. У цьому зв'язку Міністерство економічного розвитку і торгівлі підготувало і презентувало економічну стратегію розвитку України, побудовану на принципах лібералізації та економічної свободи, реалізація якої дозволить досягнути двократного зростання ВВП за наступні 15 років, виходячи із зростання 4,5% на рік.

При цьому цільовими показниками реалізації стратегії повинні стати: входження в топ — 30 рейтингу Doing Business (зараз — 96 місце), підвищення на 50 пунктів в індексі сприйняття корупції (зараз — найкорумповніша країна в Європі), входження в топ-70 за індексом економічної свободи (зараз — 162 позиція із 178), а також залучення 8 млрд дол. прямих іноземних інвестицій щорічно (тепер — 0,3 млрд дол.) [10].

Це дуже амбітні плани, для їх реалізації потрібні серйозні інституціональні і структурні зміни. Про це попереджали аналітики МВФ у своєму звіті World Economic Outlook 2015: для забезпечення високих темпів зростання країн потрібні довгострокові та ефективні інвестиції в інфраструктуру, а також підвищення якості політичних, економічних, правових і суспільних інститутів. Крім того, країнам необхідно залишатися відкритими для вільного потоку технологій, ідей і висококваліфікованих фахівців — най-

важливіших факторів економічного зростання, що дозволяють наздогнати розвинені країни.

ВИСНОВКИ

Дослідження засвідчили неоднозначність і суперечливість характеру впливу глобалізаційних процесів на економічний розвиток України. Позитивною її стороною є те, глобалізація посилює міжнародну конкуренцію і стимулює можливість впровадження сучасних інформаційних, інноваційних технологій як для виробничих процесів так і для системи менеджменту, залучення значних обсягів прямих іноземних інвестицій, отримання якісної освіти і перспективи працевлаштування за кордоном.

Негативними наслідками є зростання економічної, політичної і культурної залежності від країн-світових лідерів внаслідок несправедливого перерозподілу благ від глобалізації як в окремих країнах, так і галузях економіки, що призводить до розшарування населення. Крім того, до негативних наслідків процесу глобалізації також належать підвищення нестійкості та нестабільності національних економік, які пов'язані з проблемами фінансово-бюджетної стабілізації та зниженням інфляції, коливаннями основних макроекономічних показників в тому числі під впливом глобальної нестабільності.

Щорічні глобальні звіти щодо конкурентоспроможності виступають своєрідним еталоном, як для всіх країн світу, так і для України, зокрема. Вони дають змогу виявляти сильні і слабкі сторони свого розвитку, що дозволяє формувати ефективні стратегії щодо підвищення конкурентоспроможності національної економіки на глобальному ринку.

Перспектива подальшого дослідження. Ці та інші проблеми розвитку національної економіки України у площині сучасних і перспективних глобальних проблем повинні стати предметом подальших наукових досліджень.

Література:

1. Ohmae K. The Bordless World: Power and Strategy in the Interlinked Economy. — London: HarperCollins Publishers, 1994. — 224 pp.
2. World Economic Outlook [Електронний ресурс]. — 1997. — May. — P. 45. — Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/WEOMAY/Weocon.htm>.
3. Human Development Report 1997: Published for the United Nations Development Programme (UNDP): [Електронний ресурс] — N.-Y., Oxford: Oxford University Press, 1997. — 11 p. — Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1997/p.82>
4. "KOF Index of Globalization Swiss Federal Institute of Technology" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gtmarket.ru/ratings/kof-globalization-index/info>
5. Буценко І.М., Ільсова Ю.В. Показники оцінки процесу економічної глобалізації [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ecrimea.crimea.edu/arhiv/2011/econ_1_2011/497-501.pdf
6. Скрипниченко М.І., Приходько Т.І., Сіденко В.Р. Потенціал ендогенного зростання економіки України:

монографія / Под ред.: М.І. Скрипниченко. — Ін-т економіки та прогнозування. — К., 2010. — 435 с.

7. World Economic Situation and Prospects 2015. — United Nations New York, 2015. — 34 s. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/2015wesp_chap1.pdf

8. Звіт PWC Економічний прогноз "Світ у 2050 році" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pwc.com/ua/uk/press-room/2015/the-world-in-2050.jhtml>

9. Список стран по ВВП на душу населения [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/>

10. Економічна стратегія розвитку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://economics.unian.net/finance/1099240-ekonomicheskaya-strategiya-ukrainyi-baziruetsya-na-prognoze-dvukratnogo-rosta-vvp-za-15-let.html>

References:

1. Ohmae, K. (1994), The Bordless World: Power and Strategy in the Interlinked Economy, HarperCollins Publishers, London, UK.
 2. International Monetary Fund (1997), "World Economic Outlook", available at: <http://www.imf.org/external/pubs/WEOMAY/Weocon.htm> (Accessed 6 November 2015).
 3. Human Development Report (1997), "Published for the United Nations Development Programme (UNDP)", available at: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1997/r.82> (Accessed 2 November 2015).
 4. KOF Swiss Economic Institute (2013), "KOF Index of Globalization", available at: <http://gtmarket.ru/ratings/kof-globalization-index/info> (Accessed 2 November 2015).
 5. Bucenko, I.M. and Ilyasova, Ju.V. (2011), "Indexes of estimation of process of economic globalization", available at: http://ecrimea.crimea.edu/arhiv/2011/econ_1_2011/497-501.pdf (Accessed 3 November 2015).
 6. Skrypnychenko, M. I. Pryhod'ko, T. I. and Sidenko, V. R. (2010), Potencial endogennogo zrostantnja ekonomiky Ukrainy [Potential of endogenous increase of economy of Ukraine], In-t ekonomiky ta prognozuvannja, Kyiv, Ukraine.
 7. United Nations (2015), "World Economic Situation and Prospects 2015", available at: http://www.un.org/en/development/desa/policy/wesp/wesp_archive/2015wesp_chap1.pdf (Accessed 5 November 2015).
 8. The PWC report Economic forecast (2015), "the World in 2050" available at: <http://www.pwc.com/ua/uk/press-room/2015/the-world-in-2050.jhtm> (Accessed 5 November 2015).
 9. Wikipedia (2014), "List of countries by GDP per capital", available at: <https://ru.wikipedia.org/wiki/> (Accessed 5 November 2015).
 10. UNIAN (2015), "Economic strategy of Ukraine's development", available at: <http://economics.unian.net/finance/1099240-ekonomicheskaya-strategiya-ukrainyi-baziruetsya-na-prognoze-dvukratnogo-rosta-vvp-za-15-let.html> (Accessed 1 November 2015).
- Стаття надійшла до редакції 08.11.2015 р.*